

ԱՆՀՈԳՈՒԹԻ՞ՒՆ ԹԵ ԴԻՏԱԿՐԵԱԿ ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Posted on February 11, 2010 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Հեղինակ՝ Ոսկան Մխիթարեան, Լոս Անճելըս, 11 Փետրուար 2010

✘ Կարծես չէի սխալած երբ բացայատորէն յայտարարած էի նախորդ յօդուածներուս մէջ թէ՛ Աբբահայր Հայր Եղիա Քիլաղպեան կամակատարն է Վատիկանեան սադրանքներուն, այլ խօսքով որոշուած լուծարքին, որուն ենթարկուած է Մխիթարեան Միաբանութիւնը այսօր, եւ ահա այդ ճանապարհին վրայ, օր ըստ օրէ կը հիւժժի ներքին եղբայրական պայքարներով, ամբողջապէս հիասթափելով արդարամիտ եւ պարկեշտ միաբանները, որոնցմէ շատեր արդէն հեռացած են վանքէն, պարզապէս դեմ հանդիման չի գալու այն պարտադրուած «ղեկավարին», որ ամբողջ դարերու կուտակուած Հայ ժողովուրդի գանձերն ու կալուածները յանձնած է բախտի անիւին :

Հեղինակ՝ Ոսկան Մխիթարեան, Լոս Անճելըս, 11 Փետրուար 2010

✘ Կարծես չէի սխալած երբ բացայատորէն յայտարարած էի նախորդ յօդուածներուս մէջ թէ՛ Աբբահայր Հայր Եղիա Քիլաղպեան կամակատարն է Վատիկանեան սադրանքներուն, այլ խօսքով որոշուած լուծարքին, որուն ենթարկուած է Մխիթարեան Միաբանութիւնը այսօր, եւ ահա այդ ճանապարհին վրայ, օր ըստ օրէ կը հիւժժի ներքին եղբայրական պայքարներով, ամբողջապէս հիասթափելով արդարամիտ եւ պարկեշտ միաբանները, որոնցմէ շատեր արդէն հեռացած են վանքէն, պարզապէս դեմ հանդիման չի գալու այն պարտադրուած «ղեկավարին», որ ամբողջ դարերու կուտակուած Հայ ժողովուրդի գանձերն ու կալուածները յանձնած է բախտի անիւին :

Շաբաթ մը առաջ կը կարդայի 2008 թուականին հրատարակուած «Համայնապատկեր Վիեննական Մխիթարեան Հայրերու Կրթական Գործունեութեան» առաջին հատորը ուր արձանագրուած են 1825-էն սկսեալ Իսթանպուլի Մխիթարեան վարժարանի ամբողջական պատմութիւնը: Այս աշխատասիրութիւնը ընդարձակ լոյս կը սփռէ Մխիթարեան Հայրերու կատարած կրթական ստուար աշխատանքին վրայ, նոյն ատեն մեզի մտածել կուտայ թէ ինչպիսի՛ նուիրեալներ, կրթական մշակներ, ի գին ամէն զոհողութեան կրցած են դպրոցը բաց պահել սերունդներ դաստիարակելու համար:

Մեզի կը մնայ միայն խոնարհիլ անոնց անթառամ յիշատակին առջեւ, սակայն նոյն ատեն մեր հոգին կը փոթորկի ի տես այն դիտաւորեալ անտարբերութեան որ 2000 Յուլիս ամիսէն սկսեալ, Հայր Եղիա Քիլաղպեան, որպէս միացեալ Մխիթարեան Միաբանութեան Աբբահայր, ցոյց տուած է այս հնագոյն հաստատութեան նկատմամբ: Այստեղ կը մէջբերեմ, հատորին մէջ արձանագրուած տողերը « Իսկ Յուլիս 2000-ին երկու միաբանութիւններու միացումէն վերջ, 23 Հոկտեմբեր 2001-ին նորընտիր Աբբահայր՝ Հ. Եղիա Ծ. Վրդ. Քիլաղպեան, Իսթանպուլի վարդապետներու հրաւերին ականայ ընդառաջելով, շաբթուան մը տեւողութեամբ Հ. Մեսրոպ Վրդ. Սիլվահեանի հետ պաշտօնապէս առաջին եւ վերջին անգամ հիւրը կ'ըլլայ վանատան: Միացեալ Միաբանութեան նորընտիր վարչութիւնը դժբախտաբար որեւէ հետաքրքրութիւն ցոյց չի տար Միաբանութեան կանգուն մնացող հնագոյն կրթական հաստատութեան

հանդէպ՝ զլանալով բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւն»։ Եզրակացութիւնը կը թողում մեր ազնիւ ընթերցողներուն հայեցողութեան։

Այստեղ թէեւ ինդրոյ առարկան Իսթանպուլի Միխիթարեան վարժարանն է, բայց ես կ'ուզեմ ախտաճանաչումը ընել անձի մը հոգեբանութեան, որ ոչ միայն չի կրցաւ դեկավարել Միխիթարեան Միաբանութիւնը, այլեւ իր անխոհեմ, անպատասխանատու, անկազմակերպ եւ անձնակեդրոն աշխատանքներով խորտակեց այն ինչ որ դարերու ընթացքին իր նախորդները կերտած էին եւ պահած իրենց աչքին լոյսին պէս։ Միխիթարեան Միաբանութեան այսօրուան պատկերը ամբողջութեամբ տարբեր է եւ մեր աչքին առջեւ կը պարզէ դառն եւ տխուր իրականութիւններ։ Այս անխոհեմ եւ դիտաւորեալ անտարբերութեան արդիւնքն է նաեւ կրթական միւս առաքելավայրերու վիճակը, որոնց ապագան ոչ մէկ յոյս կը ներշնչէ, նկատի ունենալով մանաւանդ, տակաւ առ տակաւ նօսրացող միաբանութեան թիւը, որուն քաջածանօթ է Վատիկան եւ արդէն իսկ իր ախորժակները սրած է լուծարքի ենթարկելու միաբանութեան բոլոր կալուածներն ու ինչքերը, ինչպէս կատարած էր անցեալին՝ Անտոնեան Միաբանութեան պարագային։

Նոյնքան եւ անելի տժգոյն է պարագան Արժանթինի Պոյնէս Այրէս Քաղաքի Միխիթարեան Վարժարանի ապագան։ Հոն, ուր տարիներով սերունդներ դաստիարակուեցան եւ պատրաստուեցան հայ ժողովուրդի կեանքին նոր մարտահրաւերներուն, այսօր՝ տարիներու եւ ժամանակներու թաւալումին հետ՝ կը ներկայացնէ տարբեր եւ աղօս պատկեր մը, մանաւանդ վերջին տասնամեակին, երբ դպրոցը ունեցաւ իր ներքին փոթորիկները, Միխիթարեան Միաբանութեան դեկավարութեան լրջախոհութեան պակասին հետեւանքով։ Այնքան խորացան եւ զօրացան ներքին պայքարները անպատասխանատու Աբբահայր Հ. Եղիա Վրդ. Քիլաղպեանին դէմ, որ այսօր Աբբահայրը, որպէս անբաղձալի անձ, չի՝ կրնար այցելել Միխիթարեան Վարժարան, որովհետեւ խորտակած է բարեկամութեան ամեն կամուրջները մասնաւորաբար տեղւոյն բարերարներուն հետ, որոնք տարիներէ ի վեր իրենց նիւթական եւ բարոյական աջակցութիւնը բերած էին սերունդներու դաստիարակութեան մէջ։ Դժբախտաբար, իմ անձնական փորձերս ալ ապարդիւն մնացին, երբ Աբբահոր Քիլաղպեանի ինդրանքով տարի մը առաջ փորձեցի միջամտել, բայց եւ այնպէս բարերարները անդրդուելի մնացին յայտարարելով որ, Աբբահոր երեսն անգամ չեն ուզեր տեսնել։ Ահաւասիկ, կրնաք երեւակայել թէ որքան վշտացուցած է Աբբահայրը այս հայ մշակոյթի հաւատաւորները, որոնք նոյնիսկ չեն փափաքիր տեսնել զինք, կամ ոեւէ ներկայացուցիչ իր կողմէ առաքուած։ Հո՞ր թաաս Միխիթարեան Միաբանութիւն։

Առաւել եւս տժգոյն է պարագան Լոս Անճելըսի Միխիթարեան Վարժարանին, որ մինչեւ 2008 թուական ներքին պայքարներով եւ դատերով կը կորսնցներ իր հմայքը եւ օրէ օր կը նօսրանար իր աշակերտութեան թիւը։ Այս վարժարանի գոյութիւնն ու յարատեւումը կը պարտինք միայն անձնուրաց հոգեւորականի մը , Հայր Օգոստինոս Վրդ.

Սերուլեանին, որուն երկունքներուն արգասիքն է Միսիթարեան Վարժարանը: Եւ ինչպէս յայտարարծ էի իմ նախորդ յօդուածներուս մէջ, այս վարդապետը, իր յետին չքաւորութեան մէջ, Միսիթարեան վարժարանէն ներս Աւետարանին մէջ պատմուած աղքատ կնոջ դրուագին նման՝ դպրոցի եւ հայապահպանումի գանձանակին մէջ կը ներդնէր իր ունեցած համեստ լուման՝ կեանքի արդար քրտինքով օծուն: Արեւի նման պայծառ այս իրողութեան դիմաց, այսօր Հայր Օգոստինոս Վարդապետ, երեք ամիսներէ ի վեր դուրս դրուած է իր պաշտօնէն՝ Աբբահայր Հայր Եղիա Քիլաղպեանի ձեռամբ, մեղսակցութեամբ եւ գործակցութեամբ երկիցս ձախողած Հայր Դաւիթ Ղազարեանի, աւելի ճիշտ պիտի ըլլար ըսել՝ անարժան եւ յաւետ ձախողած միաբանին, ո՛չ օրինական ճամբաներով, խարդախութեամբ, սուտերով, եւ օրինական թուղթեր կեղծելով: Այս բոլոր անիրաւութիւններուն դիմաց, 88 ամեայ ծերունի վարդապետը, տոկուն իր հաւատքին մէջ, գիտակից իր առաքելութեան, տակաւին համեստօրէն կը սպասէ արդարութեան, կը մնայ ան իր համեստ տան մէջ, իր աղօթքներով զօրացած եւ իր պատարագներով ներշնչուած:

Ամենանողկալին այն է որ երեք ամիսներ անտարբեր մնալէ եւ իր միաբան աւագ եղբայրը քելէ ետք, որուն կը պարտի որոշ չափով իր վերադարձը՝ Միսիթարեան Միաբանութեան շարքերը, այս օրերուն՝ Հայր Դաւիթ Ղազարեան իր յաճախակի գաղտնի այցելութիւններով, իր նկարագրի ամենափայլուն առաքինութեամբ՝ օձալեզու կեղծ լորձունքներով կը փորձէ Հայր Օգոստինոսը համոզել, որ մոռնայ իր դէմ կատարուած անարդարութիւնները, որոնք ընդհանրապէս կատարուած են Աբբահայր Քիլաղպեանի անխոհեմ արարքներով, ինչպէս նո՛յնինքն Հայր Ղազարեան կը յայտարարէ, եւ վերադառնայ դպրոց: Ահաւասիկ անգամ մը եւս դէմ հանդիման կուզանք խախտուած ուղեղներու եւ նկարագիրներու որոնց յաճնուած է միաբանութեան ղեկավարութիւնը եւ նոր սերունդի պատրաստութիւնն ու դաստիարակութիւնը: Անշուշտ մեծապէս գնահատելի է Հայր Օգոստինոս վարդապետի ողջախոհութիւնն ու արդարամտութիւնը եւ իր ունեցած բացառիկ յարգանք ու սերը հանդէպ իր պաշտած միաբանութեան, որուն նուիրած է իր ամբողջ կեանքը: Ահաւասիկ ելլելով ա՛յս գաղաբարականէն, Հայր Օգոստինոս Վարդապետ՝ ոչ մէկ օրինական քայլ ուզեց առնել իր արդար օրինական իրաւունքները պաշտպանելու համար, նախ որպէս պատասխանատու մեծաւոր Լոս Անճելըսի Միսիթարեան հաստատութեան ու ապա որպէս անդամ ոչ-շահակցական ընկերակցութեան (non-profit corporation), որովհետեւ կը հաւատար որ որեւէ օրինական դատական քայլ, միայն պիտի վարկաբեկէր Միսիթարեան Միաբանութիւնը անգամ մը եւս, վերջնական մահացու հարուած մը տալով նաեւ Լոս Անճելըսի Միսիթարեան վարժարանին: Այս բոլորին խոր գիտակցութիւնը ունենալով, Հայր Օգոստինոս Վարդապետ թելադրած է Հայր Ղազարեանին թէ ինք Վարժարան կը վերադառնայ ՄԻՎՅՆ երբ Աբբահայր Հայր Եղիա Քիլաղպեան գրութեամբ եւ պաշտօնապէս յետս կը կոչէ իր անարդար յատարարութիւնները:

Երկար է շարքը անարդարութիւններուն եւ ժամանակի բախտին ձգուած մեր կրթական առաքելավայրերուն ի սփիւռս աշխարհի..... բայց Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՁԷ:

Ոսկան Մխիթարեանի նակին յօդուածները՝

[Կորո՞ւստ, թե՛ Կողոպուտ](#)

